

КОЛЮШЕВА

Ольга Святославівна
olya.kolyusheva@gmail.com

лаборант, факультет
підготовки фахівців для
Національної гвардії
України

УДК 342.951

ОСНОВНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТИВ КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

MAIN APPROACHES OF ADMINISTRATIVE LEGAL ACTS OF EUROPEAN UNION MEMBER STATE IN ENGLISH INTERPRETATION

Стаття присвячена дослідженню основних адміністративно-правових актів держав-членів Європейського Союзу, а саме: Федеративної республіки Німеччина, Франції та Республіки Польща – в англійській інтерпретації. У статті висвітлено основні проблемні питання та досліджено, яким чином здійснюється комунікація між державами-членами Європейського Союзу.

Статья посвящена исследованию основных административно-правовых актов стран-членов Европейского Союза, а именно: Федеративной республики Германия, Франции и Польши - в английском интерпретации. В статье отражены основные проблемные вопросы и исследовано, каким образом осуществляется коммуникация между странами-членами Европейского Союза.

The article investigates main approaches of administrative legal acts of European Union member state in English interpretation. The author examines problems of communication of such European countries as: Germany, France and Poland.

Ключові слова: адміністративне право, адміністративний акт, інтерпретація, комунікація

Ключевые слова: административное право, административный акт, интерпретация, коммуникация

Keywords: administrative law, administrative act, interpretation, communication

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку Європейського Союзу важливим є питання комунікації між його членами. Серйозність даної проблеми обумовлена нагальною потребою порозуміння між суб'єктам міжнародного права. Як відомо, англійська мова, яка визнана мовою міжнародного спілкування є універсальним засобом порозуміння між представниками різних держав. На даному етапі у країнах-членах Європейського Союзу проходить процес приведення до відповідності, однозначності та правильності правової термінології, що усуває або ж зводить до мінімуму появу помилок, калькування та некоректність перекладу правових термінів.

Важливо приділити підвищену увагу адміністративно-правовій термінології, що вживається в нормативно-правових актах країн-членів Європейського Союзу. На нашу думку, доцільно було б розглянути вживання та переклад адміністративно-правових термінів у законодавстві таких держав, як: Федеративна республіка Німеччина, Франція, Польща.

Нові дослідження з порушених питань повинні базуватися на теоретичних та практичних результатах досліджень як вітчизняних, так і іноземних провідних вчених. Підрунтам для нашого дослідження стали роботи наступних науковців: П. Магенда, Т. Шмідт, Н. Буонтемпо, В. Руш, Ж. Зіллер, В. Тимошук, Р. Капінус, О. Новиков та інші. Однак, незважаючи

на значний внесок вище вказаних вчених у дослідженні даних наукових проблем, дані науковці не розкривали основні аспекти перекладу адміністративно-правових термінів у нормативно-правових актах країн-членів Європейського Союзу, а досліджували більш широкі, спеціальні або суміжні актуальні питання.

МЕТА РОБОТИ полягає в тому, щоб визначити основні проблемні аспекти перекладу адміністративно-правових термінів у нормативно-правових актах країн-членів Європейського Союзу.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Варто наголосити, що адміністративне право Німеччини є авторитетним та впливовим джерелом формування загальних принципів європейського адміністративного права [1]. Дані принципи набули подальшого розвитку та закріплення в Європейському суді, в Європейській комісії та в Європейському суді з прав людини. Очевидно, що основоположні принципи адміністративного права, такі як: пропорційності, рівності, захист законних

інтересів, стали значимими та важливими у функціонуванні адміністративного права Німеччини.

Необхідно звернути увагу, що в таких країнах, як: Німеччина, Нідерланди, Данія – адміністративний акт тісно пов'язаний із суб'єктивним правами та особистими інтересами особи. Тобто в більшості випадків адміністративний акт застосовується у певні ситуації та поширюється на певне коло осіб [7].

Варто наголосити, що закон Федеративної республіки Німеччини «Про адміністративну процедуру» 1976 року є федеративним і не пов'язаний із управліннями земель, однак містить основоположні принципи адміністративного управління, тому був ратифікований законодавством земель Німеччини [3]. Відповідно до ст. 35 Закону Федеративної республіки Німеччини «Про адміністративну процедуру» адміністративний акт визначено рішення уповноваженого органу, що регулює суспільні відносини у сфері публічного права і має пряму юридичну силу. Адміністративний акт спрямовує свою дію на особу або на коло осіб, що мають спільні ознаки, або ж на невизначене коло осіб [2]. Адміністративний акт має ґрунтуватися на принципах однозначності, зрозумілості, закріплення у певні форми, легальності.

Адміністративні акти у Федеративній республіці Німеччина поділяються на загальнодержавні, які поширюються на невизначене коло осіб і мають найвищу юридичну силу, до них належать: Конституція, конституційні акти, інші закони, приписи, що не мають внутрішньо-управлінського значення і поширюються на невизначене коло осіб; а також індивідуальні акти, що видаються федеративними органами для врегулювання певних суспільних відносин і, як правило, мають визначене коло осіб.

Згідно з Законом Федеративної республіки Німеччини «Про адміністративну процедуру», в якому передбачено наступні форми видачі адміністративних актів: письмова, електронна, усна чи інша форма. Усний адміністративний акт повинен бути підтверджений в письмовій формі або в електронному вигляді, коли є нагальна необхідність виконати даний адміністративний акт певною особою. Якщо ж говорити про адміністративний акт в письмовій чи електронній формі, то він має містити так формальні ознаки: назву органу, що видав, підпис, ім'я керівника органу. Також адміністративний акт виданий електронному вигляді повинен мати електронний підпис уповноваженої особи [2]. Також можуть бути передбачені й інші вимоги до адміністративного акту, такі як: повідомлення громадськості, згода адресату, участь представників інших адміністративних органів [4].

Заслужують на увагу положення вище вказаного Закону щодо неприпустимості помилок у процедурі та формі, тобто адміністративний акт має бути прийнятий в правовому руслі законодавства з урахуванням прав та законних інтересів людини і громадянина, а також не має перешкоджати діяльності адміністративних органів. Законодавець визначив, що недійсність адміністративного акту має бути визначена у судовому порядку [4].

Варто наголосити, що акти глави держави Федеративної республіки Німеччини займають другорядне місце в адміністративному праві даної країни. Таке положення актів глави держави зумовлено доволі обмеженими їх повноваженнями та сферами видання даних актів [13].

Важливим є питання комунікації між Федеративною республікою Німеччина та Європейським союзом та його членами. На сучасному етапі розвитку запроваджено електронний ресурс Center of German Legal Information (Центр правової інформації Німеччини), на якому зібрано усю законодавчу базу Німеччини англійською мовою, тобто кожен бажаючий, в достатній мірі володіючи англійською мовою, має доступ до правової інформації Німеччини. Більше того, на даному електронному ресурсі накопичено переклади судових рішень, законів, статей та інших документів, юридичного спрямування. Цей веб-сайт розроблявся за підтримки та сприяння Німецького Федерального міністерства закордонних справ [5].

Якщо ж говорити про вітчизняні здобутки у сфері комунікації між країнами-членами Європейського Союзу, то у 2007 році був розроблений Англійсько-французько-німецько-український словник термінології Європейського Союзу, який значно полегшив переклад термінів міждисциплінарної спрямованості. Вище вказаний словник є чотиримовним (англійсько-німецько-французько-український). Це результат термінологічної роботи проекту «Лабораторія наукового перекладу». Словник було створено під час 14-х багатогодинних термінологічних семінарів, протягом яких експерти «Лабораторії наукового перекладу» обговорювали вміщені до словника терміни та терміносполуки [6].

Проект, що тривав у липні-грудні 2005 року, було здійснено громадською організацією «Молодіжний гуманітарний центр» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та сприяння Національного університету Києво-Могилянська академія. Експертами «Лабораторії наукового перекладу» та учасниками семінарів стали фахівці з європейського права, спільних політик ЄС, міжнародної політики, світової економіки та міжнародних освітніх програм, а також професійні філологи, перекладознавці та термінознавчі. Об'єднавши представників найширшого кола дисциплін, координатори «Лабораторії наукового перекладу» прагнули відповісти на найбільший виклик перекладацького та термінотворчого процесу: його засадничу міждисциплінарність [6].

Заслужує на увагу розгляд особливостей адміністративного права та адміністративно-правового акту Франції як їх батьківщини. На думку, Вольгана Руша, адміністративне право це сукупність нормативних актів, що приймаються задля вчинення адміністративних дій, та є обов'язковим до виконання фізичними особами. Хоча у багатьох країнах на загальнодержавному рівні закріплені основоположні права людини та громадянина, тому державні органи повинні поважати ці права та інтереси і мають функціонувати та приймати рішення відповідно до чинного законодавства (принцип законності) [7].

Цікаво, що адміністративне право майже всюди не кодифіковано. Навіть в країні класичної кодифікації - Франції - адміністративне право ніколи не було належним чином кодифіковані. Тут немає нічого, що нагадувало б наполеонівські кодекси, а наявні кодекси являють собою зведення воєдино законів та підзаконних текстів, що охоплюють, незважаючи на те що їх число зростає, лише обмежену частину відносин, що регулюються адміністративним правом, багато розділів якого створені судовою практикою [11].

При відсутності кодифікації загальних принципів адміністративного права судові рішення відіграють набагато важливішу роль, ніж в області приватного права. Роль судів більш творча, оскільки вони виробляють загальні принципи і нерідко створюють концепції правових інститутів, паралельні інститутам приватного права і в той же час відмінні від них. У Франції адміністративне право повільно виникало з нічого і його основні риси вироблені системою судів адміністративної юстиції, яку очолює Державною радою. На думку французьких авторів, судове творчість Державної ради практично охоплює сьогодні всю сферу адміністративного права [11].

На відміну від адміністративних актів Федеративної республіки Німеччина, які приймаються в більшості випадків для врегулювання конкретних суспільних відносин, у таких країнах, як: Франція, Бельгія, Італія, Португалія, Іспанія – адміністративний акт має дещо ширше розуміння, так як відноситься і до загальних, і до індивідуальних адміністративних актів, тим самим поширюється як на визначене, так і невизначене коло осіб [7].

Важливо, що актами Президента Франції у сфері адміністративного права є декрети, ордонанси, розпорядження та інструкції. Декрети та ордонанси є основними актами Президента Франції у сфері адміністративного права, у той час як розпорядження та інструкції мають індивідуальний характер та є правозастосовними актами [13]. Зауважимо, що акти глави держави Франції займають провідне місце в адміністративному праві даної держави.

У багатьох країнах Європейського Союзу «адміністративний акт» є дуже поширеним і звучить та пишеться у багатьох мовах практично однаково, наприклад, *administrative act* – англійською, *acte administratif* – французькою, *acto administrativo* – іспанською та португальською, *atto amministrativo* – італійською, *verwaltungsakt* – німецькою тощо [9]. Щоправда, зміст категорії «адміністративний акт» у деяких країнах є специфічним. Наприклад, у Франції, фактично все, що виходить від адміністрації і носить публічний характер, вважається адміністративними актами, які можуть бути односторонніми, двосторонніми чи багатосторонніми, індивідуальними та нормативними. Адміністративні угоди також є адміністративними актами у Франції. Хоча не виключено, що у даному випадку відмінності у підходах можуть бути зумовлені і труднощами перекладу, адже у французькій мові є конструкція близька до терміну «адміністративний акт» – «акт адміністрації» (*acte de l'administration*). Проте у

більшості країн Європи адміністративними актами є тільки індивідуальні рішення та заходи [10].

Погоджуємося із думкою В.П. Тимошук, що адміністративний акт – це волевиявлення адміністративного органу щодо вирішення адміністративної справи, спрямоване на виникнення, зміну чи припинення прав та обов'язків конкретних фізичних або юридичних осіб. Адміністративним актом завершується розгляд та вирішення справи по суті. Ключовими ознаками адміністративного акта є видання його адміністративним органом, індивідуальність та зовнішня дія. Адміністративний акт може мати усну або письмову форму, а також може вчинятися у вигляді певних дій (внесення до реєстру, вчинення надпису тощо) [10].

Варто наголосити, що розроблено та успішно функціонує електронний ресурс *GlobaLex*, на якому розміщено не тільки адміністративно-правові акти, але й нормативні акти, які регулюють різноманітні суспільні відносини.

Окрім того, на даний час існує веб-портал *EuroDocs*. Він надає відкритий доступ без додаткової плати та реєстрації до нормативних документів не тільки країн-членів Європейського Союзу, але й до нормативно-правових актів інших держав, зокрема серед них є і Україна. Більше того, на даному електронному ресурсі розміщені ще й історичні документи, що охоплюють широкий спектр історичних подій (політичних, економічних, соціальних і культурних). Розміщуються вони у хронологічному порядку [12].

Заслужує на увагу адміністративне право Республіки Польщі. У більшості польських підручників знайдемо тезу, що адміністративне право умовно поділяється на три частини: право «устроеве» (структурно-організаційне), право матеріальне і право процесуальне (процедурне). Такий поділ має відповідати на питання: хто робить?, що робить?, як робить? [15].

До структурно-організаційної частини належать норми що регулюють внутрішню організаційні відносини в публічній адміністрації: тут визначається система органів, їх внутрішня структура окремих органів, завдання, форми і методи діяльності.

До матеріального адміністративного права відносять норми, що встановлюють взаємні права і обов'язки органів публічної адміністрації з приватними особами (як юридичними, так і фізичними).

Процесуальне (процедурне) адміністративне право у Польщі можна умовно поділити на дві групи норм: загальних (процедури функціонування усіх органів публічної адміністрації, а також процесу судового контролю за їх діяльністю) та спеціальних (особливості здійснення адміністративних процедур в окремих органах, наприклад, податкових) [15].

У Польщі адміністративним актом вважається владна юридична дія адміністративного органу, спрямована на виникнення конкретних, індивідуально-визначених юридичних наслідків [18].

До нормативних актів адміністративного права даної держави належать акти загальнодержавного рівня: Конституція, закони, підзаконні акти,

постанови, прийняті парламентом, накази міністерств, декрети, міжнародні угоди; та акти адміністративних органів воєводства: ордонанси, рішення. Адміністративний акт є владне імперативне рішення, прийняте органом державного управління, який містить норми поведінки у конкретному випадку [14].

Варто звернути увагу на нормативні акти, які може видавати президент Польщі у сфері адміністративного права: розпорядження – відповідно до законодавства Польщі, розпорядження можуть видаватися президентом за наявності двох підстав. По-перше, вони видаються на підставі певного законодавчо визначеного повноваження глави держави. По-друге, розпорядження видаються з метою виконання певного законодавчого акту; накази – президента Польщі видаються із загальних підстав закону і повноважень глави держави. Ними оформлюються питання щодо розпуску парламенту, призначення виборів, референдумів тощо; постанови – дана форма правових актів глави держави повинна застосовуватися до «індивідуальних актів». Вони видаються у випадках, коли є індивідуальний, конкретно визначений суб'єкт права: особа, державний орган тощо. У переліку таких актів може бути надання конкретній особі наукового звання професора чи нагородження її високою державною нагородою, застосування права помилування тощо [17].

За результатами розгляду адміністративної справи адміністративний орган приймає адміністративний акт, який може мати і усну форму. Але все ж у процедурному законодавстві різних країн, зокрема у Польщі, основний акцент робиться на письмові адміністративні акти, а не усні чи будь-які інші. У будь-якому разі надзвичайно важливим є обов'язок адміністративного органу щодо доведення адміністративного акта до відома адресата (адресатів) та заінтересованих осіб [10].

Що ж стосується доступу до польського законодавства, у тому числі й до адміністративно-правих нормативних актів, то на даний час функціонує електронний ресурс Legislationline, який є загальнодоступною законодавчою базою даних. Даний електронний ресурс був започаткований у 2002 році ОБСЄ задля приведення у відповідність законодавства держав відповідно до міжнародних стандартів у галузі прав людини. Окрім того, дана база даних була розроблена не просто як архів нормативних документів загальнодержавного та міжнародного рівнів, але як редакційний інструмент, за допомогою якого можна отримати інформацію про подібні нормативні акти в різних країнах, та на основі отриманого результату законодавець може розробити свій власний законопроект. На даному електронному ресурсі зосереджені експертні оцінки нормативних документів та моніторинг застосування міжнародних стандартів [16]. Веб-портал Legislationline доступний як англійською, так і російською мовою.

ВИСНОВКИ

Таким чином, адміністративне право таких країн-членів Європейського Союзу, як Федеративна

республіка Німеччина, Франція, Республіка Польща має ряд схожих та відмінних рис. Серед спільних рис є функціонування адміністративного права даних країн на основі принципів пропорційності, рівності, захисту законних інтересів. Також спільним для адміністративного права вище вказаних держав є відсутність кодифікації. Якщо ж говорити про адміністративний акт, то на відміну від федеративної республіки Німеччини, у Франції адміністративний акт має дещо ширше поняття і відноситься як до загальних, так і до індивідуальних актів, тим самим поширюється на визначене та невизначене коло осіб.

Важливо наголосити, що Німеччина, Франція, Польща є країнами-членами Європейського союзу і порозуміння та комунікація між даними країнами досягається за допомогою створення та функціонування багатьох інформаційних ресурсів англійською мовою, де зосереджено майже вся нормативно-правова база певної країни, що значно сприяє співпраці даних держав на міжнародному рівні.

Список використаних джерел

1. See Schwarze, *European Administrative Law* (London: Sweet & Maxwell, 1992) 64-66 as to the terminology; Mogege, 'Deutsches und Europaisches Verwaltungsrecht – Wechselseitige Einwirkungen' (1993) 93 *Bayerische Verwaltungsbfdtter* 559. The present article does not deal with those trends in European administrative law which derive from secondary legislation; see Schwarze, 'Developing Principles of European Administrative Law' (1993) *Public Law* 229, 234-237 and Engel, 'Die Einwirkung des Europaischen Gemeinschaftsrechts auf das deutsche Verwaltungsrecht' (1992) 25 *Die Verwaltung* 437.
2. Administrative Procedure Act (*Verwaltungsverfahrensgesetz, VwVfG*) of May 25th 1976; in the wording last promulgated on January 23rd 2003 (*Federal Law Gazette I* p. 102), amended by Article 1, of the Fourth Administrative Law Amendment Act (*Viertes Gesetz zur Änderung verwaltungsverfahrenrechtlicher Vorschriften – 4. VwVfÄndG*) of December 11th 2008 (*Federal Law Gazette I* p. 2418)
3. Mahendra P. Sign. *German Administrative Law* in *Common Law Perspective*. – 1985.
4. Thomas Schmitz. *The administrative procedure in German administrative law. Trung Râm Háp LuÂt đƯc / German Law Centre*. 2013. p. 1-9.
5. Center of German Legal Information [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cgerli.org/index.php?id=61>
6. Англійсько-французько-німецько-український словник термінології Європейського Союзу. – К.: "K.I.C.", 2007. – 226 с.
7. Wolfgang Rusch. *Administrative Procedures in EU Member States*, 2009, p. 1-10
8. Natasha Buontempo, *Judicial Review of Administrative Acts in the European Union and in France: A Comparison*, University of Malta, 2010, p. 1-21

9. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівнял. Аналіз / Пер. з фр. В.Ховхуна. – К.: Основи, 1996. – С. 240.
10. Тимошук В.П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії : Монографія. – К.: «Конус-Ю», 2010. – 296 с
11. Джерела романо-германського права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://um.co.ua/12/12-3/12-37249.html>
12. France: Legal and Governmental Documents [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://eudocs.lib.byu.edu/index.php/France:_Legal_and_Governmental_Documents.
13. Капінус Р.Ю. Акти глав держав як джерела адміністративного права країн романо-германської правової системи (на прикладі Італії, Німеччини, Польщі, Франції). / Р.Ю. Капінус// Право і суспільство. - 2014.- К. - № 5-2.- с.205-210.
14. Source of the Polish Administrative Law [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prezi.com/gfludl1rzha/sources-of-the-polish-administrative-law/>
15. Ura E, Ura E. Prawo administracyjne. – Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze, 2001. – S. 29.
16. Legislationline [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legislationline.org>
17. Новиков О.В. Конституційно-правовий статус Президента Республіки Польща: Дис... канд. наук: 12.00.02 – X. - 2008.- с.206
18. Ochendowski E. Prawo administracyjne, czesc ogolna. – Toruń, 2001. – S. 171.